WIADOMOŚCI KRAJOZNAWCZE I TURYSTYCZNE

BIULETYN INFORMACYJNY POLSKIEGO TOW. KRAJOZNAWCZEGO

Członkowie P. T. K. otrzymują biuletyn bezpłatnie, korzystają ze zniżek na kolejach i w schroniskach!

Rok V. Warszawa, marzec 1934 № 3 (38)

LITERATURA PRZEWODNIKOWA.

W Nr 6 (9) z r. 1931, Nr. 1 (14), 7 (20) i 8 (21) z r. 1932 oraz w Nr 1, 8-9 «Ziemi» z r. 1932 podaliśmy wykaz 226 przewodników po Polsce, znajdujących się w handlu. Wykaz ten ugrupowany został według następujących tematów (marszrut) wycieczek krajoznawczych: A. W góry!: — I. W Beskidach Zachodnich. II. W Beskidach Wschodnich, III. W Pieninach, IV. W Tatrach. — B. Na wyżynach: — V. W Górach Świętokrzyskich, VI. Wzdłuż pasma Krakowsko-Częstochowskiego, VII. Wzdłuż Ponidzia. — C. Nad morze!: — VIII. Nad Bałtykiem i wzdłuż wybrzeża morskiego. — D. Wśród naszych jezior: — IX. Na Pojezierzu Pomorskiem, X. Na Pojezierzu Suwalskiem, XI. W Wilnie i wśród tysiąca jezior wileńskich. — E. Z biegiem rzek:—XII. Nad rzek naszych królową, XIII. Nad Niemnem, XIV. Nad Narwią. — F. W puszczach leśnych: — XV. W Puszczy Tucholskiej, XVI. W Puszczy Białowieskiej, XVII. W Puszczy Kampinoskiej. — G. XVIII. W Stolicy Państwa. — H. Wędrówki regjonalne: — XIX. Borysławsko-Drohobyckie Zagłębie Naftowe, XX. Dąbrowskie Zagłębie Węglowe, XXI. Jasielskie Zagłębie Naftowe. XXII. Krakowskie, XXIII. Kujawy, XXIV. Kurpie, XXV. Lubelszczyzna, XXVI. Łęczyckie, XXVII. Sieradzkie, XXVIII. Łowickie. XXIX. Łódzki Okręg Przemysłowy, XXX. Mazowsze (Płockie i in.), XXXI. «Nowogródzkie strony», XXXII. Podlasie, XXXIII. Podole, XXXIV. Pokucie, XXXV. Polesie, XXXVI. Pomorze, XXXVII. Lwów i Roztocze Lwowsko-Tomaszowskie, XXXVIII. Sądecczyzna, XXXIX. Śląsk, XL. Wielkopolska i Poznań, XLI. Wołyń. Obecnie podajemy uzupełnienie wykazu, doprowadzone do końca roku 1933.

(Uwaga! Przedruk wykazu tylko za zgodą redakcji biuletynu).

III. W GORCACH i PIENINACH.

227. DUNIN BORKOWSKI STANISŁAW. «Rabka-Zdrój i okolice». Krótki informator turystyczny do użytku kuracjuszy i gości. Rabka-Zdrój. 1933. Str. 31.

228. RAPF FELIKS. «Park Narodowy w Pieninach». Przewodnik turystyczny z ilustr. i mapką. Staraniem i nakł. P. T. T. Oddziałów «Beskid» w Nowym Sączu i Tarnowie. Kraków. 1933, 16 Str. 125.

IV. W TATRACH.

229. KOCIAN A. «Orava» Nakł. Matica Slov. w Dolnym Kubinie. 1933. Str. 204, 60 il.. 6 ponor.

230. MAŠA R. «Vysoké Tatry». Praha. 1933. Nakł. Klub Českosl. Turist. Str. 80.

231. MAŠA R. i O. HAVELKA. «Vysoké Tatry a Liptove Hole». Praha. 1933. Nakł. «Orbis». Str. 308.

232. SZOKALSKI JAN. «Dolina Kościeliska w Tatrach». Przewodnik turystyczno-historyczny. 8°. s. 48. Warszawa. 1933. Zł. 1.50.

VI. WZDŁUŻ PASMA KRAKOWSKO-CZĘSTOCHOWSKIEGO.

38. ŁAZIŃSKI ALEKSANDER PAULIN. «Przewodnik po Jasnej Górze». Oprac. (Częstochowa 1933). Str. 79.

VIII. NAD BAŁTYKIEM i WZDŁUŻ WYBRZEŻA MORSKIEGO.

233. «Gdynia i wybrzeże». Przewodnik ilustr. z 2 mapami 8°. 112. Warszawa. 1933. Liga Morska i Kolonjalna. Zł. 1.—.

234. KOSELNIK BOLESŁAW. «Przewodnik po Gdyni, wybrzeżu i Szwajcarji Kaszubskiej». (Gdynia. 1933). Wyd. Gdyński Zw. Prop. Turystyki, Stow. Zap. Str. 192.

235. ZAKRZEWSKI WŁAD., KOSELNIK BOLESŁ., DĄBROWSKA HEL. «Gdynia i wybrzeże». Przewodnik ilustr. z 2 mapkami. Oprac. Warszawa. 1933. Nakład Liga Morska i Kolonjalna. Str. 112, mapy 2. Zł. 1.—.

IX. NA POJEZIERZU SUWALSKIEM.

236. BRZORKO-ZIELIŃSKA MARJA dr. i MIECZYSŁAW ŁOJEWSKI. «Przewodnik po Wigrach». 8°. s. 89. Suwałki 1933. Autorzy. Zł. 2.75.

237. KODŻ HENRYK «Informator-przewodnik po Augustowie i okolicy». Wyd. Star. Pol. Tow. Krajozn. Oddz. w Augustowie. Nakładem Magistratu m Augustowa. 1933 Str. 48.

XI. W WILNIE I WŚRÓD TYSIĄCA JEZIOR WILEŃSKICH.

49. BUŁHAK JAN. «Wędrówki fotografa w słowie i obrazie». Zesz. 2-gi. Krajobraz widziany przez soczewkę z 12 fot. 8°. s. 25. Wilno. 1933. Skł. K. W. S. Zł. 3.50. Z. 3-ci. Przez Ponary do Trok z 12 ilustr. 8°. s. 24. Wilno. 1933. Skł. KSW. Zł. 3.50.

238. PAWŁOWSKI HENRYK. «Znaszli ten kraj? Narocz i okolice». Szkic krajoznawczy. 8°. s. 23. Wilno 1933. Wydz. Pow. w Postawach. KSW. Zł. —.75.

XII. NAD RZEK NASZYCH KRÓLOWĄ.

239. DANYSZ-FLESZAROWA REGINA. «Z biegiem Wisły. Z Warszawy do Torunia». Z rycinami. 16°. s. 30.

Warszawa. 1933. Wyd. Pol. Tow. Kraj. Bibljoteczka Wycieczkowa Nr 12. Zł. —.75.

XVI. W PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ.

240. JAN KLOSKA. «Białowieża». Krótki przewodnik. 16⁰ s. 60 z rycinami., Warszawa. 1933. Pol. Tow. Kraj. Bibljoteczka Wycieczkowa Nr 13. Zł. 1.50.

XVIII. W STOLICY PAŃSTWA.

241. «Führer durch Warschau». 8 str. 91, plan ulic. Warszawa. 1933. T. E. M. Zł. 4.80.

242. «Guide Petit de Varsovie». z ilustr. i planem miasta. 16⁰. s. 109. Warszawa 1933. Pol. Tow. Kraj. Zł. 4.50.

243. «Informator-przewodnik po Warszawie». Z najnowszym spisem ulic m. Warszawy, opracował Z. G. 16⁰ s. 158. Wapszawa 1933. Wyd. Koło. Kult.-Oświat. Polic. Państw. kart. Zł. 1.—.

244. KELUS ALEKSANDER. «Centralny Instytut Wychowania Fizycznego w Warszawie». Przewodnik-informator. Fotogr. Z. Perzanowski. Warszawa. 1933. Str. 3 nlb., 32.

245. «Praktyczny informator m. st. Warszawy». Nr 2 16⁰ s. 46. XII. Warszawa 1933. Wyd. M. Pechkranz. Sgł. Gw. Zł. —.50.

XIX. BORYSŁAWSKIE ZAGŁĘBIE NAFTOWE.

246. «Przewodnik po Borysławiu». Wraz z mapką ulic i planem. Borysław. 1933. Nakł. i druk. Druk. Naftowa T. S. L. Str. 16, mapka 1.

XXIII. KUJAWY.

247. WASZAK STANISŁAW. «Przewodnik po Inowrocławiu i Kujawach». Kruszwica, Strzelno, Pakość z 29 ilustr. i planem Inowrocławia. 8⁰ s. 175. Inowrocław 1933. Nakł. Zbigniewa Knasta. Skł. Gł. kn. St. G. W. Zł. 1.50.

248. KOPEĆ KAROL. «Ilustrowany przewodnik po Inowrocławiu i Kujawach». (Kruszwica — Strzelno — Trzemeszno — Mogilno — Pakość), 140 ilustracyj. Plan miasta Inowrocławia w podziałce 1:500 opracował nauczyciel geografji w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Żeńskiem w Inowrocławiu. Wydano staraniem Polsk. Tow. Krajozn. Oddziału Kujaw Zachodn. w Inowrocławiu. R. 1933. Str. 190 i 2 nlb.

249. «Włocławek Miasto». Krótki rys jego rozwoju. 8-o Warszawa. 1933. NKS. Zł. —.20.

XXV. LUBELSZCZYZNA.

250. KOŁODZIEJCZYK IGNACY. «Przewodnik po Kazimierzu Dolnym». Zebrał i wydał sekretarz Magistr. w Kazimierzu Dolnym. 8. str. 30 tekstu i 18 ogłoszeń, ilustrowany. Puławy, 1932. A. M. Sp. L. Zł. 1.—.

XXVI. ŁĘCZYCKIE.

251. STASZEWSKI KAZIMIERZ. «600-lecie miasta Pabjanic». Polskie Tow. Krajoznawcze. Oddział w Pabjanicach. Wydano z okazji Obchodów Listopadowych w Pabjanicach. 1933. Str. 16.

XLII. RADOMSKIE.

252. SZMID J. inż. «Puszcza Kozienicka». Położenie. Obszar. Drzewostan. Zwierzyna. Ludność. Osiedla. Szlaki turystyczne. Z 8-ma ilustracjami i 2-ma mapami. 1933. Nakładem Oddziału Pol. Tow. Krajozn. w Pionkach. Str. 25 nlb i mapka.

XXVII. SIERADZKIE.

253. RAWITA-WITANOWSKI MICHAŁ. «Ilustrowane okolice Piotrkowa». Piotrków Tryb. Wydawnictwo Oddziału Pol. Tow. Krajoznawczego 1930. Str. 60 i 1.

XXIX. ŁÓDZKI OKRĘG PRZEMYSŁOWY.

254. «Informator-przewodnik z 16 planami m. Łodzi». Nakładem Wojewódzkiego Zarządu Związku Inwalidów Wojennych Rz. P. Łódź, ul. Gdańska 29.

XXXI. NOWOGRÓDZKIE STRONY.

255. LORENTZ STANISŁAW. «Wycieczki Słonimskie». Krótki przewodnik krajoznawczy po Słonimie oraz Albertynie, Byteniu, Dereczynie, Mereczowszczyźnie, Różanie, Synkowiczach, Zdzięciole i Żyrowicach. Słonim 1933. Nakł. Oddz. Słonimsk Polsk. Tow. Kraj. Str. 39.

XXXII. PODLASIE.

256. GOŁAWSKI MIECZYSŁAW. «Białystok». Przewodnik po mieście i okolicy. 8-o. s. 144. Z ilustr. i planem miasta. Białystok 1933. Oddz. Biał. Pol. Tow. Krajozn. Skł. DPK. Zł. 1.50.

XXXIII. PODOLE.

257. CHAREWICZOWA ŁUCJA DR. «Przewodnik po najważniejszych zabytkach Małopolski Wschodniej, związanych z dziejami króla Jana III Sobieskiego». Z 10 ryc. 8-o. s. 44. Lwów 1934. PWKS. Zł. 1.—.

258. MISSONA KAZIMIERZ. «Przewodnik po Trembowli i okolicy». Towarzystwo Krajoznawcze w Trembowli. Trembowla 1930. Str. 25 i 5 nlb.

259. NECHAY WIKTOR dr. «Przewodnik po jaskiniach w Krzywcu». Nakł. Podolsk. Tow. Turyst.-Krajoznawczego w Tarnopolu. Tarnopol 1933. Str. 31.

260. «Zamki króla Jana III w Małopolsce Wschodniej». Informator wycieczkowy z 6 ryc. i planem 8-o. s. 43. Lwów 1933. Obyw. Kom. Obch. 250 roczn. Odsieczy Wiednia. Zł. —.60.

XXXIV. POKUCIE.

261. BIALIKIEWICZ ST. DR. i A. ZIELIŃSKI DR. «Zima w dolinie Oporu. (Skole, Tuchla, Sławsko)». Krótki przewodnik narciarski. 8-o. s. 16. Z rycinami. Lwów 1932. OUWF. Sgł. DKP. Zł. —.50.

262. GĄSIOROWSKI HENRYK. «Przewodnik po Beskidach Wschodnich» tom II. Pasmo Czarnohorskie z 4 mapami i 3 panoramami. 8 str. VIII, 563. Lwów 1933. K. A. Zł. 10.—.

263. «Przewodnik krótki po Huculszczyźnie od Hnitesy po Rogoze». Z 23 rys. i mapką. Komitet Redakcyjny. 8-o. Str. 149 Warszawa 1933. GKW. 3.50.

264. «W góry! Ilustrowany przewodnik po Hrebenowie i okolicy». Z mapką i tabelką. Lwów. Hrebenów 1933, Nakł. Związku Urzędn. Gminy m. Lwowa. Str. 60, tabl. 1, mapka 1.

XXXV. POLESIE.

265. «Województwo Poleskie». (Prospekt przewodnika). Nakładem Koła Polsk. Tow. Krajozn. w Brześciu n/Bug. 1633. Str. 13 i mapka.

XXXVII. LWÓW i ROZTOCZE LWOWSKIE.

266. HAY EMANUEL. «Żółkiew». Przewodnik dla zwiedzających. Rzut oka na dzieje grodu Żółkiewskich i Sobieskich. Żółkiew 1933. Str. 20.

267. «Poznaj nasze miasto. Przewodnik po Lwowie». Opracowany przez Sekcję Regjonalistyczno-Krajoznawczą Ogniska Związku Nauczycielstwa Polskiego. Lwów 1933. Str. 51 i 4 ulb.

268. SZUPERSKI STANISŁAW MARJAN. «Żółkiew i jej zabytki historyczne». W 250-lecie odsieczy Wiednia przez króla Jana III Sobieskiego. Żółkiew 1933. Nakł. aut. Str. 36.

269. «Wielki Lwów». Przewodnik-Informator. Lwów 1933. Nakł. Komitet Wydawniczy. Str. 136.

XXXIX. ŚLĄSK.

270. GALICZ J. DR. «Przewodnik po Cieszynie i okolicy». Z planem m. Cieszyna. Wyd. Oddz. P. T. T. Cieszyn 1933. Str. 54.

271. MORCINEK GUSTAW. «Śląsk». Z przedmową E. Kwiatkowskiego; z rysunkami. 8-o. s. 182. Poznań 1933. Wyd. P. z cyklu Cuda Polski. Zł. 16.—.

272. PODZORSKI A. «Nowy przewodnik po Wiśle z mapą». 1933/4. Nakł. autora. Druk P. Mitręga. Cieszyn. Str. 72, mapka 1.

XL. WIELKOPOLSKA.

273. «Informacje o Gnieźnie i okolicy». Oddz. Gnieźn. Polsk. Tow. Krajozn. Wyd. Tymczas. (Gniezno 1933). Str. 7, 1 nlb.

274. KWIATKOWSKI WŁADYSŁAW «Przewodnik po Kaliszu». Kalisz 1932. Wydawnictwo Kaliskiego Oddz. Pol. Tow. Krajoznawczego. Str. 72 i 6 nlb. z planem miasta.

275. «Przewodnik po Poznaniu». (Poznań. 1933). Wyd. Polskie Biuro Reklamy Merkury. Druk. Nakład. Str. 16 nlb.

SPRAWOZDANIA Z CZYNNOŚCI RADY GŁÓWNEJ P. T. K.

Rada Główna P. T. K. odbyła posiedzenie w dn. 23.II.34 r. pod przewodnictwem Prezesa, P. Wł. Raczkiewicza. W posiedzeniu wzięło udział 12 członków 4 zastępców, prezes Okręgu Pomorskiego, viceprezes Okręgu Poznańskiego i delegat Okręgu Wołyńskiego, nadto przewodniczący i delegat Zarządu Oddziału Kujawskiego P. T. K. we Włocławku.

W związku z przedstawionym przez delegatów Oddziału Kujawskiego stanem finansowym domu P. T. K. we Włocławku postanowiono: 1. zasięgnąć rady finansowo-prawnej u radcy prawnego P. T. K., 2. wystąpić z memorjałami do P. Wojewody Warszawskiego i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z przedstawieniem sytuacji w jakiej się znalazła nieruchomość P. T. K. we Włocławku wobec niedotrzymywania uchwał i zobowiązań ze strony samorządów: miejskiego i powiatowych.

Projekt nowego statutu P. T. K., ustalonego na posiedzeniach Komisji Statutowej Rady Głównej, referował dr. M. Orłowicz. Po wyczerpującej dyskusji Rada Główna projekt przyjęła z wnioskami mniejszości co do nazwy Towarzystwa, struktury władz naczelnych i po skreśleniu postanowień o afiljacji. Po uwzględnieniu zgłoszonych uwag i poprawek, uzgodnieniu w porozumieniu z P. Naczelnikiem Wydz. Administrac. Minist. Spraw Wewn. brzmienia projektu z prawem o stowarzyszeniach, kontroli stylistyczno-językowej, projekt przyjęty zostanie jako wniosek Rady Głównej zgłoszony na tegoroczny Zjazd Delegatów.

Rada Główna przyjęła projekt programu «Ziemi» na rok 1934 i postanowiła powierzyć redakcję pisma viceprezesowi Rady, P. Al. Patkowskiemu, zastępstwo redaktora P. Tad. Makowieckiemu; sekretarjat i administrację «Ziemi» zorganizuje redakcja we własnym zakresie. Jednocześnie do spraw «Ziemi», «Słownika Geograficznego» oraz innych wydawnictw P. T. K. zostaje zgodne z planem organizacyjnym powołana Komisja Wydawnicza Rady Głównej w osobach PP.: Włodz. Antoniewicza, Stan. Arnolda, Czesł. Bykowskiego, Reg. Danysz-Fleszarowej, Wład. Gruszczyńskiego, Aleks. Janowskiego, Józ. Kołodziejczyka, Mich. Marczaka, Aleks. Patkowskiego, Jerz. Remera, Mich. Siwaka, Wacł. Szelążka, Józ. Włodarskiego i Gust. Wolffa.

Rada Główna zatwierdziła wniosek Komitetu Wykonawczego i postanowiła powołać w charakterze przewodniczącego Komisji Turystycznej P. Jen. St. Kwaśniewskiego oraz P. Nacz. Józ. Błońskiego jako zastępcę. Komisja ustali swój skład osobowy, podzieli funkcje i nakreśli program pracy do przedstawienia najbliższemu posiedzeniu Rady Głównej i Zjazdowi Delegatów.

Rsda Główna przyjęła do wiadomości sprawozdanie o pomyślnem definitywnem załatwieniu sprawy placu pod budowę domu P. T. K. przez Magistrat i Radę Miejską m. st. Warszawy i postanowiła: 1. wyrazić podziękowanie P. Inż. Zygmuntowi Słomińskiemu, jako b. Prezydentowi m. st. Warszawy i b. Prezesowi P. T. K. za serdeczne i usilne starania podjęte w sprawie placu dla P. T. K. i 2. powołać pod przewodnictwem P. Wł. Gruszczyńskiego Komitet Budowy Domu P. T. K. w Warszawie w osobach PP.: Nacz. Józ. Błońskiego, inż. Wł. Eychhorna, inż. Ern. Fryzendorffa, Józ. Kołodziejczyka, inż. Z. Mączeńskiego, Al. Patkowskiego, inż. Al. Ruśkiewicza oraz inż. Br. Zborowskiego.

Rada Gł. przekazała Komitetowi Wykonawczemu przygotowanie projektu o sposobie wyróżnienia osób specjalnie dla P. T. K. zasłużonych, postanowiła delegować do Krakowa do Oddziału i Komisji Kół Krajozn. Młodz. P. Nacz. J. Błońskiego.

Po ustaleniu terminu Zjazdu Delegatów i załatwieniu spraw bieżących uchwalono zwołać posiedzeniu Rady Głównej na 23.III. 34 r. dla omówienia porządku dziennego Zjazdu Delegatów i programu pracy na rok 1934.

KOMUNIKATY RADY GŁÓWNEJ P. T. K.

Prezes Polsk. Tow. Kraj. P. Wł. Raczkiewicz, otrzymał w związku z listem, wystosowanym do P. Aleksandra Janowskiego, podanym w Nr. 2 biuletynu P. T. K. odpowiedź następującą:

Warszawa, dn. 27 stycznia 1934.

J. Wielmożny Panie Marszałku, Czcigodny nasz Prezesie! Gorącą składam podziękę za skierowane do mnie pismo z dnia 22 stycznia r. b. Przejmuje mnie ono

szczerą wdzięcznością choć zbyt wysoko podnosi moją pracę w «Ziemi». Spełniłem tylko mój obowiązek, któremubym jednak nie sprostał, gdyby nie pełne życzliwości dla krajoznawstwa i «Ziemi» stanowisko P. Stanisława Michalskiego, Dyrektora Funduszu Kultury Narodowej, zasobna teka materjałów krajoznawczych, oraz życzliwy stosunek P. P. Członków Rady.

Dzięki tym warunkom «Ziemia» pomyślnie przetrwała jeszcze jeden rok kryzysowy, może i ostatni.

Gdy bowiem zaczynają świecić jakieś pomyślniejsze błyski gospodarcze, «Ziemia» może nadal będzie mogła spełniać swój obowiązek w służbie idei, która ją do czynu powołała, a która pod opieką Wielce Czcigodnego Pana Prezesa rozwija się tak pomyślnie.

Wyrazy prawdziwego głębokiego poważania i szczerej wdzięczności łączę. AL. JANOWSKI

Wojskowy Instytut Geograficzny przystąpił do wydawania map wojskowych w skali 1 : 100.000, a odcinki świeżo wydane, względnie zamierzone na okres najbliższych miesięcy mają obejmować najważniejsze tereny turystyczne Polski, w szczególności Karpaty, Śląsk i Jurę Krakowską oraz ich okolicę.

Z odcinków obejmujących Karpaty Wschodnie wyszły w 1932 r. w skali 1 : 100.000 następujące arkusze: a) pas 51 słup 38 Stryj, b) pas 54 słup 40 Kołomyja, c) pas 55 słup 40 Kuty, d) pas 56 słup 40 Jasieniów Górny (Uścieryki), e) pas 52 słup 38 Bolechów, f) pas 55 słup 39 Mikuliczyn, g) pas 56 słup 39 Żabie i Czarnohora.

W pierwszych trzech miesiącach 1934 r. wyjdzie dla Karpat Wschodnich arkusz pas 59 słup 40 Hryniawa, ponadto z Beskidów Zachodnich i Tatr arkusze: a) pas 51 słup 30 Zakopane, b) pas 49 słup 27 Skoczów, c) pas 49 słup 29 Wadowice, d) pas 50 słup 28 Żywiec, e) pas 51 słup 28 Ujsoły, f) pas 49 słup 28 Bielsko, g) pas 50 słup 27 Cieszyn, h) pas 50 słup 29 Sucha (Babia Góra), i) pas 51 słup 29 Chyżne.

Z innych ważnych turystycznych okolic wyszły w 1933 r. w skali 1 : 100.000 mapy: a) pas 45 słup 28 Częstochowa, c) pas 47 słup 29 Olkusz, c) pas 48 słup 28 Oświęcim, d) pas 48 słup 29 Chrzanów, e) pas 47 słup 27 Gliwice. Na ukończeniu druku są arkusze f) pas 47 słup 28 Katowice, g) pas 48 słup 27 Rybnik, h) pas 49 słup 26 Opawa.

Mapy powyższe są kolorowane, a na ważniejszych terenach turystycznych uwzględniają też szczegóły interesujące turystów, w szczególności schroniska, szałasy, oraz znakowane ścieżki turystyczne, przyczem na mapach podano też kolor, jakim odnośna ścieżka jest malowana.

P. T. K. może mapy te otrzymywać na warunkach ulgowych (50% zniżki), o ile będą one zakwalifikowane przez Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego na zapotrzebowanie wystawione przez Okręgowe Urzędy P. W. i W. F. Zapotrzebowania zbiorowe mogą być przesyłane do Samopomocy Inwalidzkiej w Warszawie ul. Sienkiewicza 2 za pośrednictwem Okręgowego Urzędu P. W. i W. F. przy DOK.

Zjazd Delegatów P. T. K. odbędzie się w niedzielę, 29 kwietnia w Warszawie. Obok spraw programowo-sprawozdawczych głównym przedmiotem obrad Zjazdu Delegatów będzie nowy statut P. T. K.

Dom P. T. K. w Warszawie. W «Gazecie Polskiej» z dn. 29.III 1933 ukazał się artykuł p. t. «Dom, który musi stanąć!», gdzie o przyszłym budynku P.T.K. powiedziano m. in.: «projekt przewiduje umieszczenie w gmachu schroniska wycieczkowego na 250 łóżek, przyczem przy ew. zainstalowaniu łóżek piętrowych w schronisku mogłoby się pomieścić do 400 osób. Dla wycieczkowiczów czynna będzie jadalnia i bufet, łazienki, natryski i t. p. W gmachu P. T. K. mieścić się będzie sala odczytowa na 500 osób, druga mniejsza na 150 osób, sala muzealna, bibljoteka, 16 pokoi biurowych w których ulokowanoby m. in.: biura redakcyjne i administrację «Słownika Geograficznego Państwa Polskiego», «Ziemi», biuro Rady Głównej i Oddziału Warszawskiego. Kubatura gmachu obliczona została na 18.000 $m.^3$... Możliwości budowy są dziś większe niż kiedykolwiek. Towarzystwu przyjdzie z pomocą Fundusz Pracy, którego władze zainteresowały się już budową siedziby P. T. K. Istnieje również możliwość zaciągnięcia długoterminowej pożyczki w Banku Gosp. Krajowego. Dodać do tego należy jeszcze, że budową gmachu, a zwłaszcza schroniska wycieczkowego zainteresowało się Warszawskie Kuratorjum Szkolne. Jak wykazuje statystyka w r. 1932 do stolicy przybyło w celach turystyczno-krajoznawczych 25.000 młodzieży. Kuratorjum Warszawskie posiada na cel budowy schroniska (domu wycieczkowego młodzieży) poważną sumę, którą skłonne jest zasilić budowę gmachu P.T.K. z tem, że będzie korzystać z niego młodzież szkolna". Do głosów prasy dodać należy, iż Magistrat st. m. Warszawy na posiedzeniu w dn. 12.II 1934, a następnie Rada Miejska w dn. 12.II 1934 postanowiła odstąpić P. T. K. tytułem darowizny na budowę własnego gmachu część gruntu miejskiego, pozostałego po budowie wiaduktu Markiewicza przy ul. Karowej o powierzchni około 2.300 $mtr.^2$.

Jeden warunek: na placu ofiarowanym musi stanąć Dom P. T. K. w ciągu lat pięciu!

Z ŻYCIA OKRĘGÓW I ODDZIAŁÓW P. T. K.

Chełmno. Staraniem Zarządu Oddziału P. T. K. odbyła się w Chełmnie dnia 5 grudnia 1933 w Sali Hotelu Centralnego «Rewja» ze współdziałem Tow. Śpiewu «Harmonja» oraz Amatorów Sceny Teatru Wojskowego z następującym programem:

1. «Rewja przez życie» wykonał Chór «Harmonja». 2. Marsz kminkowy — Deklamacja. 3. Taniec ekscentryczny, wyk. P. Korczyński. 4. Grieg, Hasło, Alstrem-Serenada, i Marsz Kawalerski, wykonał Kwartet męski. 5. Jednoaktówka Fredry, «Swieczka zgasła» wykonali Amatorzy Sceny Teatru Wojskowego.

Uzyskany z tej imprezy czysty dochód, przeznaczył Zarząd Oddziału P. T. K. w całości na cele filantropijne, mianowicie na oświatę Żołnierza Polskiego, oraz na Towarzystwo Przeciwgruźlicze.

Dnia 17 grudnia 1933 staraniem Zarządu Oddziału P. T. K. wyświetlone zostały wypożyczone z Rady Głównej P. T. K. przezrocza, przedstawiające kopalnię

soli i nafty oraz węgla jako też Karpaty, z objaśnieniami.

W dniu 2 lutego 1934 r. odbyło się Walne Zgromadzenie członków P. T. K. Oddziału w Chełmnie w obecności Delegata Rady Głównej, w osobie p. Kulwiecia, Prezesa Zarządu Okręgowego z Torunia.

Na Walne Zgromadzenie przybyła zaledwie połowa członków; większa część członków nie interesowała się wcale Zgromadzeniem, gdyż z powodu zniesienia indywidualnych zniżek kolejowych zgłosiła swoje wystąpienie z Towarzystwa.

Po zagajeniu Zebrania i po sprawozdaniu Zarządu Oddziału ze swej działalności za rok 1933, uzupełniono Zarząd Oddziału (w myśl § 17 Reg.), który stanowią obecnie:

Prezes (dotychczasowy) Kamil Schreyer Mag. Pharm., Zastępca Prezesa (nowo wybrany) dr. Leonard Skiciński, adwokat. Sekretarz (dotychczasowy) Jan Bernaczek, em. Inspektor K. S. Skarbnik (nowo wybrany) p. Natalja Ziemensowa żona lek. dentysty. Ławnik, p. Karol Gittel (dotychczasowy skarbnik).

P. Delegat Kulwieć, po zaznajomieniu zebranych z genezą oraz celami Pol. Towarzystwa Krajoznawczego, zachęcał gorąco do pozostania nadal w Towarzystwie, niezrażania się chwilowemi niedomaganiami, przyczem oświadczył, że zniesienie indywidualnych zniżek kolejowych nie jest jeszcze rzeczą przesądzoną.

W czasie dyskusji, wyrażali członkowie swoje ubolewanie, że miarodajne czynniki w Ministerstwie Komunikacji, nie doceniają wcale wzniosłych celów naszego Towarzystwa, i odbierają dotychczasowe indywidualne zniżki kolejowe członkom P. T. K., którzy «nie w celach sportowych, (jak Towarzystwo Narciarskie i t. p.) lecz w celu poznania swego kraju ojczystego, wartości przyrodzonych i kulturalnych Polski, pragną przynajmniej kilka razy do roku» odbyć podróże krajoznawcze, by o tem, co sami widzieli, opowiedzieć mogli innym obywatelom, i «zachęcić ich do większego umiłowania kraju ojczystego»! Jest to nieodzowna potrzeba, o które nasz Rząd starać się powinien.

Łódź. Dn. 4.I 1934 (dzień powszedni) odbyła się wycieczka do fabryki żarówek «Osram» w Pabjanicach. W fabryce tej jest, niestety, zaangażowany w ogromnej większości kapitał zagraniczny. Oprowadzał inż. H. Wendt. Uczestników 22.

Dn. 14.I 47 osób zwiedziło archiwum i muzeum miejskie im. Bartoszewiczów. Wycieczkę organizował inż. J. Brzozowski.

Dn. 11.II zwiedzono elektrownię, remizę i warsztaty tramwajów miejskich. Osób 24; organizował i prowadził inż, J. Brzozowski.

Na prośbę Klubu Pracowników Zakładów Scheiblera i Grohmana została w klubie wygłoszona pogadanka (inż. A. Nalepiński), ilustrowana licznemi przezroczami (inż. M. Dziedzicki) p. t. «Wędrówka po Karpatach». Obecnych zgórą 200 osób.

Zarząd rozpoczął akcję w obronie cukrowych baranków wielkanocnych, wypartych w Łodzi prawie całkowicie przez czekoladowe zajączki niemieckie. Wystosowano odezwę do cechu cukierników, paru większych fabryk czekolady i do Stow. Drobnych Kupców Chrześcijan oraz zainteresowano prasę.

Dn. 14 i 18.II urządzono 3 krajoznawcze pokazy filmowe w kinie «Przedwiośnie». Taśmy otrzymano z Instytutu Filmowego, Min. Rolnictwa, Min. Komunikacji i Pol. Tow. Tatrzańskiego za poparciem p. L. Karpowiczowej. Pokazy zgromadziły przeszło 2 tys. osób.

Dn. 6.I miesięczna herbatka zgromadziła około 60 osób. P. A. Nalepiński wygłosił odczyt p. t. «Życie Huculów», ilustrowany licznemi obrazami świetlnemi z 42 eksponatami (tkaniny, wyroby z drzewa i t. p.). Następnie przy choince, ubranej w stylu staropolskim, zebrani odśpiewali w skupieniu wiązankę tradycyjną kolend.

Herbatka dn. 3.II z okazji zbliżającej się rocznicy odzyskania dostępu do morza była poświęcona tematowi morskiemu. Mianowicie p. dr. Z. Jabłońska-Erdmanowa, literatka i poetka, jako b. członek załogi jachtu „Jurand", podzieliła się wrażeniami ze swej podróży jachtem przez Bałtyk do Sztokholmu. Odczyt był ilustrowany licznemi obrazami świetlnemi.

Dn. 18.II odbyło się Walne Zgromadzenie. Sprawozdanie w następnym numerze biuletynu.

Poznań. Zarząd Oddziału wydał w dn. 1.I 1934 r. następującą odezwę do członków:

„Wstępujemy w rok nowy. Mamy za sobą już sporo lat istnienia znaczącego się stałym rozwojem, ciągłem rozszerzaniem i pogłębianiem krajoznawczej idei. Ze szczegółowem sprawozdaniem staniemy wkrótce przed Walnem Zebraniem.

Na przełomie roku pragniemy zwrócić uwagę Członków naszych na pewne zjawisko, które dla krótkowidza wydaćby się mogło dla spraw naszego towarzystwa niekorzystnem. Wiadomem jest, że Kolej Państwowa, chcąc dopomóc rozwojowi wewnętrznej turystyki, uprzywilejowała członków towarzystw o charakterze turystycznym. Stało się to, przed przewidywaniem czego wstyd bronił. Pewne Towarzystwa z imienia tylko turystyczne nadużywały owego uprawnienia szczególnego ze szkodą Skarbu Państwa, demoralizując zdrowe podstawy stowarzyszeń. Kres temu położyć musiano. W wyniku tego wszystkie towarzystwa turystyczne utraciły zniżki indywidualne. Ulgi kolejowe przyznano tylko kilku towarzystwom, w tej liczbie i naszemu. Ulgi te dotyczą przejazdów o celach wyraźnie turystycznych. W grupach conajmniej dziesięciu osób uzyskujemy 33 i $^1/_3$%-wą zniżkę do bardzo wielu stacyj doprowadzających do terenów turystycznych, a przez to pomnaża się nasz zasięg wycieczkowania w porównaniu ze stanem poprzednim.

Jednocześnie Towarzystwo nasze, przystosuwując się do zmienionych warunków, przeobraża się wewnętrznie, czego wyrazem czekająca nas w najbliższym czasie zmiana statutu. Nie tracąc swej głównej linji krajoznawczej, Polskie Towarzystwo Krajoznawcze w swym nowym statucie z naciskiem zaznaczy, że celem jego jest krajoznawstwo jako czynnik powszechnego wychowania narodowego i państwowego, a jednocześnie na czoło wysunie formy swej akcji turystycznej.

Z niego wyszła polska turystyka. Jego ludzie rozbudowali ją dziś, ich myśl kieruje jej poczynaniami. Nie ulega więc wątpliwości, że gdy się sprecyzuje obecnie charakter naszego Towarzystwa jako jedynie

turystycznego, uzyskamy dla naszych członków także i indywidualne zniżki kolejowe.

Tem będzie to pewniejsze, im większa ilość będzie członków naszych. Wola liczby będzie tu przekonywującą. Mówiąc o tem, nie odzywamy się do członków naszych, by ich utrzymać przy Towarzystwie obietnicą korzyści materjalnych. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze nigdy nie było ajencją, w którem za pewną opłatą a nawet za jakieś sztuczne afiljacyjne zabiegi można było nabyć «legitymację kolejową».

Żaden z naszych członków nie dokonywał wpisu ze względu na uzyskanie owych ulg. Motywem była zawsze tylko idea krajoznawcza. Dla niej też członkowie nasi w Towarzystwie pozostaną i przysporzą nam nowych członków».

W okresie od 1.I do 15.II 1934 r. odbyły się następujące wycieczki, które prowadził prof. Kilarski. (Liczba w nawiasie oznacza ilość uczestników).

7.I (18). Bractwo Kurkowe na Szelągu — Spalarnia śmieci.
10 I (56). Rzeźnia miejska, Fabryka bateryj elktr. «Centra», Bóżnice, Kościół św. Wojciecha.
21.I (62). Stary Rynek, Ratusz, Straż ogniowa, Cmentarz Garnizonowy, Winiary.
28.I (46). Fort Przemysława, Gazownia, Kościół Bożego Ciała.
4.II (120). Zamek, Galerja Mielżyńskich.
11.II (205). Teatr Wielki, Dom Akademicki.

Odczyty odbywały się zawsze w sobotę o godz. 18-tej w Collegium Medicum wspólnie z Pol. Tow. Tatrzańskiem, (Wykłady P. T. T. znaczone w nawiasie).

20.I. Prof. J. Kilarski: «Piękno Wilna».
27.I. Wieczór poświęcony sprawie Parku Narodowego w Tatrach wspólnie z Państw. K.O.P. i P.T.T.
3.II. Dr. T. Smoluchowski: «Wędrówki po wodach Wileńszczyzny». (P. T. T.).
10.II. Dr. St. Dedio: «Wycieczka do Tivoli».

W odczytach i wycieczkach biorą udział i nieczłonkowie Towarzystwa za opłatą gr. 20 i młodzież kół krajoznawczych (bezpłatnie).

Walne Zebranie odbędzie się w dniu 10.III w Sali Śniadeckich w Collegium Medicum po wykładzie dyrektora Marcińca.

Szamotuły. 2.X 1933 r. urządzono uroczystość ku czci płk. Edmunda Calliera z okazji setnej rocznicy urodzin. Rano o godz. 10-tej wyjechała delegacja w strojach regjonalnych do Poznania i złożyła na grobie Edm. Calliera wieniec z napisem «Wielkiemu Szamotulaninowi płk. Edmundowi Callierowi w setną rocznicę urodzin P. T. K. Oddział w Szamotułach». W skład delegacji wchodzili: uczennica ze szkoły dziewcząt im. M. Konopnickiej, uczeń ze szkoły chłopców im. Staszyca, chłopiec i dziewczynka z gimnazjum im. Piotra Skargi oraz pani Białasikowa, p. Głowacki i p. Krzymień. Na prośbę Oddziału uchwalił Magistrat m. Szamotuł przemianować ulicę Obrzycką na ulicę Edmunda Calliera.

Wieczorem odbyło się uroczyste posiedzenie pod przewodnictwem p. dr. Marji Głowackiej.

W posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele władz, Magistrat, Rada Miejska, Kolegjum profesorów z p. dyr. Bejkiem na czele, oraz p. rektor Gierszewski i p. kier. szkoły z gronem nauczycielskiem.

Słowo wstępne wygłosił p. prof. Hanyż wice-prezes Oddziału. Obszerny referat o życiu i pracy Edmunda Calliera wygłosił naczelnik sądu p. Dutkiewicz. Na zakończenie p. prof. Hanyż przedstawił w ilustracjach stroje i typy polskie, a p. dyr. Józef Preuss zapoznał obecnych z dawnymi Szamotułami.

17.X 1933 r. powstał z inicjatywy naszej nowy Oddział we Wronkach. Oddział nasz na zebraniu organizacyjnem reprezentowali: p. dr. Nowicki i dyr. J. Preuss; odpowiednie referaty wygłosili: p. St. Kamski i prof. A. Hanyż z Szamotuł, poczem powołano zarząd z prezesem p. burm. Ratajczakiem na czele.

25.X 1933 r. odbyło się uroczyste zebranie z okazji 125 lecia szkoły powszechnej w Szamotułach, pod przewodnictwem prezesa dr. Antoniego Nowickiego.

Słowo wstępne powiedział p. rektor Gierszewski wskazując na rozwój polskiego szkolnictwa w Szamotułach. Referat «Szkoła Powszechna i jej powstanie» wygłosił p. prof. Hanyż, a ref. «Wieś polska w obrazach» z ilustracjami p. Stanisław Zgaiński. Po części oficjalnej urządzono pogadankę krajoznawczą.

2.XII 1933 r. na zebranie organizacyjne Poznańskiego Wojewódzkiego Okręgu P. T. K. delegowano sekretarza Oddziału p. St. Krupskiego.

1.I 1934 r. Adres oddziału brzmi: Polskie Towarzystwo Krajoznawcze Oddział w Szamotułach Rynek 9. Telefon 25.

Tomaszów Lubelski. Walne Zgromadzenie w dn. 9.IX. 1933 wybrało nowy Zarząd Oddziału w składzie następującym: 1. Przewodniczący, prof. gimn. Jan Osowy, 2. Zast. przewodn. inż. Zygm. Sierosławski, 3. Sekretarz, prof. gimn. Stan. Trojanowski, 4. Skarbnik, inż. Bron. Niewmierzycki.

Adres Oddziału P. T. K. w Tomaszowie Lubelsk.: Gimnazjum, Dom Profesorów.

Toruń. Sezon zimowy rozpoczął Oddział Toruński odczytem publicznym w dniu 22 listopada 1933. Przed dość licznie zgromadzonem audytorjum wygłosił odczyt p. t. «Z tajemnic Kordyljery» dr. Józef Czekalski z Towarz. Geograf. w Poznaniu. Przed oczyma słuchaczy przesunęły się przepiękne zdjęcia lotnicze krajobrazów wysokogórskich i śladów zaginionych kultur w niedostępnych dolinach And.

Od 24 listopada do 2 grudnia 1933 prowadził prezes Oddziału, p. M. Sydow, wraz z pp. kpt. Kopytowskim i mjr. Welekte, specjalny kurs dla przewodników wojskowych wycieczek krajoznawczych. W kursie brało udział 20 podoficerów garnizonu toruńskiego, którzy okazali dla celów kursu niezwykłe zainteresowanie. Dodatkowe przeszkolenie ma nastąpić na wiosnę r. 1934, przed rozpoczęciem sezonu wycieczkowego, przyczem uczestnicy kursu odbędą wycieczkę krajoznawczą do starego grodu nadwiślańskiego, uroczego Chełmna.

Warszawa. Na posiedzeniu Zarządu Oddziału Warszawskiego z dnia 15-go lutego r. b. uchwalono:

1) zająć się organizacją Okręgu Warszawskiego Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej.

2) w związku z nadzwyczajnym rozwojem Sekcji Turystyki Wodnej — wystąpić do Władz Miasta z prośbą o przydzielenie pod przystań P. T. K. przy ul. Miedzeszyńskiej 8, miejskich terenów, sąsiadujących z obecną naszą posiadłością;

3) a) wyasygnować zł. 200.— na schronisko w Toruniu i wezwać inne Oddziały P. T. K. do składania ofiar na ten cel,

b) przekazać zł. 200.— p. Węgrzynowiczowi jako stałą, roczną subwencję Oddziału Warszawskiego na rzecz Komisji Kół Krajoznawczych Młodzieży w Krakowie.

4) polecić Komisji Turystycznej zajęcie się organizacją planowo ujętych wycieczek.

Komisja Turystyczna Oddziału Warszawskiego na posiedzeniu swem w dniu 20.II b. r. postanowiła w r. 1934 wykorzystać «pociągi popularne», organizowane przez inne instytucje i biura podróży, oraz organizować samodzielnie dalekie wycieczki autocarami. Jednocześnie na posiedzeniu tem, przekazano stronę organizacyjną wszystkich wycieczek Oddziału Biuru Turystycznemu P.T.K., co niewątpliwie przyczyni się do ich usprawnienia.

Biuro Turystyczne P. T. K. w ciągu dwóch ostatnich miesięcy zorganizowało dla młodzieży szkolnej 20 wycieczek po Warszawie, w których udział wzięło ogółem 543 osoby.

Odczyty wiosenne Oddziału Warszawskiego P. T. K. uchwalono poświęcić omówieniu Gór Świętokrzyskich.

Komisja Towarzyska Oddziału Warsz. organizuje w dalszym ciągu w poniedziałki Wieczory klubowe; po świętach Wielkiejnocy projektowane jest zorganizowanie zabawy tanecznej.

W związku ze zbliżającym się sezonem wycieczkowym, przypominamy, że Oddz. Warszawski posiada jedyną w kraju «Centralę literatury przewodnikowej po Polsce». Wszystkie wydawnictwa przewodnikowe są do nabycia w Biurze Oddziału — Warszawa, Karowa 31.

Dla przyjeżdżającej w lecie r. b. młodzieży szkolnej Oddział Warszawski przygotowuje specjalne ulgi i udogodnienia, jak: ulgowe bilety wstępu do zwiedzanych objektów, tańsze bilety tramwajowe i ulgi przy wyżywieniu zbiorowem wycieczek.

Włocławek. Wieczór Styczniowy ku uczczeniu Weteranów - Powstańców 63 roku.

Pod skromną nazwą «Wieczoru Styczniowego» zorganizował Zarząd Oddziału Kujawskiego P. T. K. dn. 28 stycznia r. b. akademję ku uczczeniu weteranów-powstańców 63 roku. W pięknie udekorowanej sali, przybranej w powstańcze sztandary i inne pamiątki powstania, zasiedli w fotelach pierwszego rzędu czterej starcy — żywe pomniki powstania styczniowego oraz p. pułkownik Sudoł, jako przedstawiciel armji. Dalsze miejsca zajęli goście zebrani.

P. Rajca. prezes Oddziału, witając zebranych, podkreślił, iż celem «Wieczoru» jest oddanie hołdu tym, co jak krzyże wskazywali nam drogę ku wolności. Po pięknie wykonanych utworach przez chór «Lutnia» i orkiestrę 14 p. p., wygłosił przemówienie okolicznościowe członek Zarządu Oddziału, p. Z. Michler. Przemówienie to, pełne czci i uwielbienia dla niespożytych zasług powstańczych i dostojności postaci Weteranów, tak żywy oddźwięk znalazło w szeregach słuchaczy, że wielu łzy miało w oczach — łzy nie smutku, ale radości i wdzięczności serdecznej dla Wychowawców naszego pokolenia. Deklamacje p. L. Osterówny, nawiązujące do chwili, wygłoszone z prawdziwem uczuciem i wielką zarazem prostotą, wywołały entuzjazm. Przy jej modlitwie do Boga o błogosławieństwo dla Weteranów wiele osób na sali płakało. A potem — wieńczenie kwiatami Powstańców przez ich wnusię duchową, p. L. Osterównę, burza uniesień i znów śpiewy «Lutni» i gra orkiestry 14 p. p.

Jeśli celem akademij narodowych jest umacnianie ducha narodowego i krzewienie dumy państwowej, to Akademja Styczniowa cel ten spełniła całkowicie, będąc jednocześnie wyrazem kultu wielkości.

Po Akademji odbył się cercle towarzyski ze współudziałem Weteranów i tańce. Całość wieczoru wywarła na jego uczestników niezmiernie miłe wrażenie i pozostanie niewątpliwie na długo w ich pamięci.

KALENDARZYK KRAJOZNAWCZY.

WYCIECZKI

Oddział P. T. K. w Poznaniu.

Wycieczki będzie prowadził prof. Kilarski.

18.II. Gród Przemysława, Województwo, Ulice Starego Miasta, Dziedziniec podominikański, Chwaliszewo, Ostrów Tumski, Śródka.

25.II. Warsztaty Kolejowe.

4.III. Lotnisko wojskowe i cywilne na Ławicy.

11.III. Cytadela i nowa radjostacja.

18.III. Fabryka przetworów ziemniaczanych w Luboniu, Puszczykowo.

25.III. «Powitanie wiosny» wśród wzgórz mosińskich, lasów Puszczykowa, nad pełnemi uroku jeziorami.

Oddział P. T. K. w Płocku.

4.III godz. 12. Muzeum Hist.-Kult. T-wa Nauk. Prow. p. Jankowska.

11.III godz. 12. Muzeum Przyrod.-Lud. T-wa Nauk. Prow. grof. Gelinek.

18.III godz. 12 Elektrownia Miejska (Radziwie). Prow. inż. Janowski.

25.III godz. 12. Wodociągi (Stacja Filtrów). Prow. inż. Janowski.

8.IV godz 15. Muzeum Diecezjalne. Prow. ks. kan. Dmochowski.

15.IV godz. 15. Katedra. Prow. ks. kan. Dmochowski.

22.IV gogz. 12. Wycieczka po mieście, część I-sza (zwiedzanie grupami).

29.IV godz. 12. Wycieczka. po mieście, część 2-ga (zwiedzanie grupami).

Wycieczka dostępna dla wszystkich. Członkowie P.T.K. i młodzież płacą gr. —.20, niecżłonkowie — gr. —.30.

Zapisy i informacje w sekretarjacie w gmachu Teatru Miejskiego (wejście od strony Wisły) we wtorki i soboty w godz. 19—20, oraz przed wycieczką na miejscu zbiórki.

Oddział P. T. K. w Grudziądzu.

11.III Wycieczka do Muzeum Miejskiego. Zbiórka o godz. 12 przed Muzeum, Lipowa 28.

14.III Walne zebranie w Muzeum o godz. 20-ej.

15.III Wykład dr. K. Maja o Marokku w Seminarjum Nauczycielskiem o godz. 19.30.

22.III Wykł. insp. K. Ossowskiego o Polesiu.

Oddział P. T. K. w Warszawie.

Z dniem 1 marca b. r. Biuro Turstyczne P. T. K. przejęło organizację wszystkich wycieczek Oddziału Warszawskiego P. T. K.

W związku z tem postanowiono:

1. Powiększyć znacznie ilość organizowanych wycieczek.

2. Dzięki uzyskanym zniżkom — obniżyć koszt wycieczek do minimum.

3. Udzielać informacyj co do organizowanych wycieczek i przyjmować na nie zapisy.

4. Organizować dla młodzieży specjalne wycieczki, które umożliwią jej racjonalne poznawanie Warszawy, pod fachowem kierownictwem.

5. Organizować i przyjmować przyjeżdżające do Warszawy wycieczki.

6 Dostarczać przewodników zgłaszającym się wycieczkom tak krajowym, jak i zagranicznym.

7. Wynajmować autokary na przejazdy zbiorowe.

8. Wykorzystać «pociągi popularne», organizowane przez inne instytucje.

9. Organizować tanie wycieczki dalekobieżne autokarami.

10. Prowadzić stałą poradnię krajoznawczo-turystyczną celem której jest udzielanie informacyj, co do podróżowania po Polsce, układanie planów wycieczek, marszrut i t. p. Najbliższe wycieczki

4.III niedziela. 1. «Saska Kępa». Dzielnica w nowoczesnym stylu zbudowanych domków i will, oraz tereny przyszłej wszechświatowej wystawy.
Zbiórka o godz. 11-ej na pierwszym przystanku tramw. za mostem Poniatowskiego (po str. praskiej). Koszt: dla członków P. T. K. —.30 zł., dla gości —.50 zł. Prow. p. H. Marcoin.
2. „Cieplarnia Miejska na Rakowcu". Wspaniałe zbiory fijołków alpejskich.
Zbiórka o godz. 11.45 na ost. przyst. tramw. «3» i «9» na ul. Rakowieckiej. Koszt jak powyżej. Przewodnik miejscowy.

9.III piątek. 1. «Synagoga wielka na Tłomackiem». Zwiedzenie wielkiej, zbudowanej w drugiej połowie XIX wieku przez arch. Marconiego synagogi, oraz wysłuchanie śpiewów obrzędowych nadkantora M. Kusewickiego.
Zbiórka o godz. 17.20 przed synagogą (Tłomackie 7) Koszt jak wyżej.

11.III niedziela 1. «Cieplarnie Ulricha». Olbrzymie cieplarnie z sezonowemi kwiatami.
Zbiórka o godz. 9.45 na ost. przyst. tramw. „9" na Woli. Koszt jak wyżej. Przewodnik miejscowy.
2. «Ministerstwo W. R. i O. P.». Zwiedzenie gmachu Ministerstwa.
Zbiórka o godz. 10.45 przy al. Szucha 25. Koszt jak wyżej. Prow. p. Z. Drzewiczewska.

16.III piątek. 1. «Studjo Polskiego Radja». Bliższe dane po 10 marca.

18.III niedziela. 1. «Gazownia Miejska na Woli».
Zbiórka o godz. 10 na ost. przyst. tramw. «5» i «15» na Woli. Koszt jak wyżej. Przewodnik miejscowy.
2. «Śladami murów starej Warszawy». Rynek Staromiejski, Katedra i wzdłuż murów.
Zbiórka o godz. 11.45 pod kolumną Zygmunta III. Koszt jak wyżej. Prow. p. C. Maćkowiak.

23.III piątek. «Piekarnia Miejska». Największa w Warszawie i posiadająca najbardziej nowoczesne urządzenia, piekarnia mechaniczna.
Zbiórka o godz. 17 na ost. przyst. tramw. «5» i «15» na Woli. Koszt jak wyżej. Przewodnik miejscowy.

25.III niedziela. 1. «Filtry pospieszne».
Zbiórka o godz 9.45 na rogu ul. Suchej i Filtrowej. Dojazd tramw. «17» «25» i «6». Koszt jak wyżej. Prow. p. Oleksiński.
2. «Zamek Królewski».
Zbiórka o godz. 10.45 pod Kolumną Zygmunta III. Koszt dla członków P. T. K. —,50 zł., dla gości —.60 zł. Wycieczkę oprowadzi po salach zamkowych p. H. Marcoin.

29.III czwartek. 1. «Muzeum Kolejowe».
Zbiórka o godz. 12 przed Muzeum (N. Zjazd 1). Koszt dla członków P. T. K. —.40 zł., dla gości —.50 zł. Przew. miejscowy.

8.IV 1. «Nowe dzielnice Warszawy: Czerniaków i Kość. św. Bonifacego».
Zbiórka na ost. przyst. tramw. «2» na Czerniakowie. Koszt dla członków P. T. K. —.30 zł., dla gości —.50 zł. Prow. p. Szczerkowski.

Informacyj udziela i zapisy przyjmuje Biuro Turystyczne P. T. K. Karowa 31, tel. 642-50.

Wycieczka narciarska do Zakopanego i doliny Chochołowskiej.

Wyjazd dnia 29.III 1934 o godz. 18. Powrót dnia 3 lub 4.IV 1934. Koszt przejazdu koleją w obie strony zł. 27. Zapisy bezwzględnie tylko do 19.III 1934 w Biurze Turystycznem P. T. K.

Poranek Narciarski.

W niedzielę, dnia 11 marca b. r. o godz. 12 odbędzie się w Kino «Palace» poranek narciarski.

O D C Z Y T Y

Oddział P. T. K. w Poznaniu.

17.II. Prof. U. Pozn. Dr. Kostrzewski: «Poznań przeddziejowy».

24.II. Dr. N. Pajzderski, dyr. Muzeum Wielkopolskiego: «Gołuchów».

3.III Ks. Dr. St. Janicki: «Pamiątki polskie w Rzymie».

10.III. Dyr. Marciniec, dyrektor ogrodów miejskich: «Zieleń miejska zagadnieniem współczesnej urbanistyki».

17.III. Dr. A. Paczewski: «Wędrówki po Bułgarji» (P. T. T.)

24.III. Dr. T. Smoluchowski: «Włóczęgi po pograniczu rumuńskiem». (P. T. T.)

Oddział P. T. K. w Warszawie.

14.III Z podróży po Ameryce Południowej śród polskiej Emigracji. Wygł. p. Marsz. Wł. Raczkiewicz.

21.III Kajakiem po nieznanych szlakach. Wygł. p. Marja Okołow-Podhorska.

11.IV Walne Zebranie Oddziału Warszawskiego o g. 8 wieczorem.
Porządek dzienny:
1. Zagajenie.
2. Wybór Prezydjum.
3. Protokół poprzedniego posiedzenia.
4. Sprawozdanie z działalności.
5. Sprawozdanie finansowe i protokół Kom. Rewizyjnej.
6. Program działalności łącznie z preliminarzem budżetowym.
7. Wnioski.

Odczyty kwietniowe i majowe będą poświęcone Górom Świętokrzyskim.

Redakcja i Administracja w Warszawie, ul. Karowa 31, tel. 642-50.

Redaktor odpow.: **Aleksander Patkowski.** Wydawca: **Polskie Tow. Krajoznawcze**

Druk. Jan Świętoński i S-ka, Warszawa, Kopernika 34. Telefon 2-07-50.